

samé, tj. čas spásného sebezjevení Boha, a čas po této době, tj. čas církve jako místa okračujícího šíření spásy.

Pokorný ve svém výkladu lukášovské teologie navazuje na starší významné práce, zejména na směrodatné dílo H. Conzelmana *Die Mitte der Zeit. Studien zur Theologie des Lukas* (1953). Zároveň však přináší nový pohled na Lukášovu teologii. Oproti kritice z řad teologů, kteří Lukášovi vyčítali na jedné straně předpavlovský či nepavlovský ráz jeho myšlení, na druhé straně tendenci k historizaci a institucionalizaci („zpředmětnění“) křesťanské zvěsti (tzv. „Frühkatholizismus“), hájí Pokorný Lukášovu teologickou originalitu a vykládá ji ve světle historické situace, v níž Lukáš stál („die ausbleibende Parusie“, rozchod křesťanů se synagogou, převaha křesťanů z pohanského prostředí). Pokorný přesvědčivě dokazuje, že Lukáš pracuje s konzistentním teologickým modelem, který se liší od modelu Pavlova a který je s ním co do svého významu srovnatelný (viz k tomu např. str. 126). Právě ve zdařilém pokusu o vystižení hlavních rysů Lukášovy teologie a v jejím odstínění od teologie Pavlovy (a také Markovy) leží hlavní přínos Pokorného práce. Lukášova teologie se v jeho výkladu jeví jako teologie, jejímž ústředním motivem není

otázka zákona a ospravedlnění, nýbrž motiv spásy jako „hledání ztraceného“ ve smyslu podobenství a marnotratného synu (jehož obsáhlá exegeze tvoří vyvrcholení Pokorného knihy).

Pokorný se ve své teologické interpretaci lukášovských spisů pohybuje suverénně na výši soudobé biblické hermeneutiky: plodným způsobem zhodnocuje výsledky historické a textové kritiky, pramenné analýzy, bultannovské existenciální hermeneutiky, strukturální analýzy testu, Jüngelovy a Ricoeurovy hermeneutiky metaforické řeči atd. Využívá veškeré relevantní odborné literatury, nezůstává však nikdy v jejím vleku. Předkládá původní výřešky vlastní heuristické práce, který se bezesporu stane jedním z významných přínosů pro novozákonní vědu ve světovém měřítku. Pokorného výklad lukášovských spisů je navíc významným příspěvkem k poznání dějin raného křesťanství vůbec, jakož i mistrnou ukázkou výkladu antického literárního textu.

Knihy prof. Petra Pokorného si bezpochyby zaslouží mimořádného uznání. Je mj. též dokladem již tradičně neobyčejně vysoké úrovně české biblistiky pěstované na Evangelické teologické fakultě UK. Lze si jen přát, aby se co nejdříve objevila také v českém překladu.

Filip Karfík

CESTA K VNITŘNÍMU SLOVU

Grondin, Jean, Úvod do hermeneutiky, z němčiny přeložili B. Horyna a P. Kouba. Praha 1977, 248 str.

Nakladatelství OIKUMENH připojilo k dlouhé řadě zásadních studií z oblasti humanitních věd nový svazek, tentokrát Úvod do hermeneutiky od Jeana Gron-

dina, francouzského žáka Hanse-Georga Gadamera. Jde o t.č. nejlepší přehled dosavadního bádání, k němuž je připojena rozsáhlá, detailně členěná bib-

liografie (str.179–247!) Práce vychází z biblické hermeneutiky od Filóna a Órigena až po Schleiermachera. Vrcholem je nesporně výklad o Gadamerově universální (v Oikumené se drží starého pravopisu) hermeneutice. Na rozdíl od mnoha Gadamerových kritiků, kteří jeho metodě vytýkají jistý relativismus (např. H. J. Krämer), hájí ho Grondin tím, že ukazuje, jak analýza dějinnosti brání abstraktnímu metafyzickému přístupu a je pozitivní cestou k pravdě.

Červenou nití výkladu od stoické filozofie až po Gadamera je tvrzení, že hermeneutika je odhalováním cesty

k „vnitřnímu slovu“ (*verbum interius*), v němž člověk reflektuje své sebepochopení a konfrontuje se s „vnitřním logem“.

Při své poslední návštěvě Prahy (1997) řekl Gadamer, že Heideggerova i jeho hermeneutika otvírají prostor k poznání mystickým zřením, zhruba ve smyslu Mistra Eckhardta.

Spolu s monografií Karla Skalického „Hermeneutika a její proměny“ (Rychnov nad Kněžnou, 1997) je český překlad Grondinovy práce základním textem ke studiu otázek hermeneutiky.

Petr Pokorný